

INTERNSHIP PROGRAM

Ignatio: Assignment and Exercise

March 07, 2025

ပျိုးဥယျဉ်တည်ထောင်ခြင်း

မြေနေရာရွေးချယ်ခြင်း

ပျိုးဥယျဉ်တစ်ခု တည်ထောင်နိုင်ရန်တွက် နေရာရွေးချယ်ချင်းသည်အလွန်အရေးကြီးသည်။ ပထဝီမြေ အနေအထားတွင် မနက်ပိုင်းတွင် နေအလင်းရောင်ကောင်းစွာရရှိနိုင်သောနေရာမျိုးဖြစ်ရမည်။ ရေအရင်း အမြစ်အလွန်အလောက်ရရှိနိုင်ရမည်။ မိုးရာသီတွင် ရေအလွန်အလောက်ရရှိနိုင်သောလည်း နွေရာသီ တွင် ရေရရှိနိုင်ရမည်။ လေကြီးလာလေ့ရှိသောဘက်တွင် လေတိုက်ပြီးအပင်ငယ်များဖျက်စီးခြင်းဒဏ်မှ ကာကွယ်ရန်လေကာပင်များရှိရမည်။

မြေဆီလွှာအကြောင်း

Humus or organis အလွှာသည် သက်ရှိသတ္တဝါနှင့် အပင်ငယ်များအတွက် အကျိုးပြုပေးသောအလွှာ ဖြစ်သည်။ Topsoil အပေါ်အလွှာသည်မြေသားအပေါ်မူတည်ပြီး တစ်ပေအထိ ထူနိုင်သည်။ ၄င်းအလွှာ တွင် ကာဗွန် ၄၅ ရာခိုင်နူန်း၊ အောက်ဆီဂျင် ၄၂ ရာခိုင်နုန်းနှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင် ၇ ရာခိုင်နူန်းရှိသည်။ သဲနုန်း မြေအတွင်း အပင်၏အမြစ်များအတွက် လေရှုပေါက်များရရှိရန်အတွက်အကျိုးများပေးသည်။ Subsoil အလွှာသည် မြေဆီမြေနှစ်အားမရှိသော်လည်း ရေကိုသိုလှောင်ပေးထားသည့်အလွှာဖြစ်သည်။ အပင်များ ကြီးထွားရန်အတွက်မြေအောက်ရှိ ရေနှင့်လေသည် ၆၀ ရာခိုင်နုန်းအထိအကျိုးပြုပေးသည်။

မျိုးစေ့များရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း

အပင်များပျိုးထောင်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန်အတွက် ဒေသအတွင်းရှိ မိခင်သစ်ပင်ကြီးမှ မျိုးစေ့များကို ရှာဖွေပြီး ပျိုးထောင်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။ သစ်တောအတွင်းတွင် မိခင်သစ်ပင်ကြီးမှ မျိုးစေ့များကို ရှာဖွေတွေ့ရှိပါက ၄င်းအပင်မှ နောက်ထပ်ရယူနိုင်ရန်အတွက် နေရာအမှတ်အသားရရှိနိုင်ရန်အတွက် GPS စက်ဖြင့်မှတ် သားယူထားခြင်း၊ မျိုးစေ့ရယူနိုင်သည့် အချိန်ကာလနေ့ရက်၊ အပင်အမျိုးအမည်နှင့် မျိုးစေ့ကောက်ယူ သူများ၏နာမည်တို့ကို မှတ်တမ်းယူထားရှိရမည်။ သစ်တောအတွင်းရှိ မိခင်အပင်ကြီးမှ မျိုးစေ့ကိုရယူ ပြီး ပျိုးထောင်ရယူနိုင်သည်။ ၄င်းအပြင် သစ်တောအတွင်းရှိ မိခင်အပင်ကြီးအောက်မှ အပင်ငယ်များကို နုတ်ယူပြီး ပျိုးအိတ်ထဲကာ ပြုစုပျိုးထောင်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

ပျိုးဘောင်ပြင်ဆင်ခြင်း

ပျိုးဥယျဉ်တည်တောင်သည့်မြေနေရာတွင် မြေမညီမညာဖြစ်ပါက မြေတွင်ရေထိန်းညိနိုင်ရန်အတွက် ကွန်တိုလိုင်း နှင့်အညီ ပျိုးဘောင်ကို ပြင်ဆင်ပေးရသည်။ ပျိုးဥယျဉ်ခြံတွင် မြေအမြင့်ဆုံးနေရာနှင့် မြေနိမ်းသည့်နေရာကိုအခြေ ခံပြီး ရေတိုက်ခြင်းနှင့် ရေလွှမ်းမှု မဖြစ်ရန်အတွက် ကွန်တိုလိုင်းအတိုင်းပျိုးဘောင်ပြုလုပ်ထားရမည်။ ပျိုးဘောင် တစ်ဘောင်နှင့် တစ်ဘောင်အကြားတွင် လူတစ်ကိုယ်အတွက်လွှတ်လပ်စွာသွားလာနိုင်ရန်နှင့် တွန်းလှည်းငယ် တစ်စီး တွန်းသွားလာနိုင်ရန် ပြင်ဆင်ထားရှိရမည်။ မြေနေရာကုန်းစောင်းဖြစ်ပါက ပျိုးဘောင်တစ်ဘောင်နှင့် တစ် ဘောင်အကြားတွင် မူလမိခင်မြေခံထိ မြေပြင်ဆင်ပြီး ကုန်းမြှင့်ဘက်တွင်တူးယူကာပျိုးဘောင်ကိုပြုလုပ်ပေးရ မည်။

မျိုးစေ့အညှောက်ဖေါက်ခြင်း

အခွန်မာမျိုးစေ့များကို အပင်မြန်မြန်ပေါက်ရန်အတွက် လူအကူအညီပေးပြီးပြုလုပ်နိုင်သည်။ အခွန်မာမျိုးစေ့များ အစေ့ကြီးများဖြစ်ပါက မျိုးပေါက်ရန်အရင်းဖက်ပခုံးနားတွင် အစေ့၏အပြင်လွှာကိုကျောက်စက်ဖြင့်တိုက်စားပေး ပါ။ အစေ့ကို ရေအေးဖြင့် မိနစ် ၃ဝ မှ တစ်နာရီအထိရေးဖြင့်များစေ့စိမ်ထားပါ။ ၄င်းအစေ့ကို ဆူနေသောရေပူ ၃ ပုံ နှင့် ရေအေး၂ ပုံ ရောထားသောရေထဲတွင် ၆ နာရီကြာအောင်စိမ်ကာ မျိုစေ့ပေါက်မြန်ရန်အတွက် နိုးကြားပေးနိုင် သည်။ အထက်ပါပုံစံအတိုင်း အခြားမျိုးစေ့များကို မျိုးစေ့အမြန်အညှောက်ဖေါက်ပျိုးထောင်နိုင်သည်။ မီးအပူကိုသုံးပြီးမျိုးစေ့အညှောက်ဖေါက်ရာတွင် မြေကြီးကို နှစ်လက်မ အနက်အပေါက်တူးကာ သဲနုတစ်ထပ်ခင်း ချပါ။ ၄င်းနောက်အခွံမာမျိုးစေ့များချထားပြီး သဲနု ၂ စင်တီမီတာဖုံးကာ ပေါ်တွင်ကောက်ရိုး ၃ လက်မခန့်ထားပြီး မီးတိုက်ပါက မီးအပူရှိန်ကြောင့် သဲမှတဆင့် မျိုးစေ့များအပူရပြီး မျိုးစေ့အမြန်အညှောက်ပေါက်ရန်လူမှ ကူညီပေး နိုင်သည်။

မျိုးစေ့ဖေါက်ရန်ပျိုးဘောင်ပြင်ဆင်ခြင်း

မျိုးစေ့ဖေါက်ရန်ပျိုးဘောင်ပြင်ဆင်ရာတွင် အပင်ငယ်များပြုစုရာတွင် လွယ်ကူရန်အတွက် ဘေးတဖက်တစ်ချက်မှ လက်လမ်းမှီနိုင်ရန် ပျိုးဘောင်ကိုသာ ပြုလုပ်ရသည်။ ပျိုးဘောင်ပြုလုပ်ရာတွင် မူလမြေနှင့်အညီ မြေစွယူပြီး ဘောင်တဖက်တချက်တွင် မြေသားဖြင့် ဘောင်ငယ်လေးထားပေးပါ။ ပျိုးဘောင်အတွင်းတွင် သဲနုန်းမြေတစ်လွှာ ချထားပေးရမည်။ ၄င်းသဲနုန်းမြေပေါ်တွင် မျိုးစေ့များကြဲချပြီး မျိုးစေ့အပေါ်တွင် သဲမှုန့်နှင့် သဘာဝမြေဆွေးများ ဖြင့် ဖုံးအုပ်ပေးရမည်။ အလွန်သေးငယ်သောမျိုးစေ့များဖြစ်ပါက မျိုးစေ့တွင် သဲနှင့်ရောကာ ကြဲနိုင်သည်။ မျိုးစေ့ ဖေါက်သောပျိုးဘောင်တွင် အပင်ပေါက်အားကောင်းရန်အတွက် ပျိုးဘောင်ကို နေဒဏ်၊ မိုးဒဏ်နှင့် လေဒဏ်ကာ ကွယ်ရန်အတွက် အမည်းရောင်ရှိသော ဆန်ကာနှင့် ဖုံးအုပ်ပေးရသည်။ မျိုးစေ့ဖေါက်သောပျိုးဘောင်တွင် အပင် ငယ်များ၂ လက်မအထက်ထွက်လာပါက မနက်ပိုင်းတွင် ဖုံးအုပ်ထားပြီး ညတွင် ဖွင့်ထားရမည်။

ပျိုးအိတ်သွပ်ခြင်း

ပျိုးအိတ်သွပ်ရန်အတွက် အပေါ်ယံမြေဆီလွှာကို ဆန်ကာချပြီး ပျိုးအိတ်တွင် ဖွဖွလေးထည့်ပေးရသည်။ မျိုးစေ့ ဖေါက်သည့်ပျိုးဘောင်မှ အပင်ငယ်များ ၄ လက်မအထက်ရှိပါက အပင်ငယ်များကို ပျိုးအိတ်ထဲရွှေ့ထည့်ထားကာ ပျိုးဥယျဉ်ကြီးတွင် ဆက်လက်ပြုစုထိန်းသိမ်းရသည်။

ပျိုးဘောင်တွင်ပျိုးအိတ်များပြုစုခြင်း

ပျိုးအိတ်တွင်အပင်ငယ်များကိုထည့်ပြီး ပျိုးစင်ကြီးတွင်ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းပြုစုနိုင်ရန်လိုအပ်သည်။ ပျိုးအိတ်များ စီရန်အတွက် ဘောင်ကိုပြုလုပ်ရာတွင် မှုလမိခင်မြေနှင့်အညီ ဘောင်တဖက်တချက်တွင် ဘောင်ငယ်ပြုလုပ်ပေးရ မည်။ ပျိုးဘောင်အတွင်းတွင် အပင်ငယ်များအမြစ်တွယ်အားကောင်းရန်အတွက် သဲနန်းမြေတလွှာထည့်ကာ ပျိုး အိတ်များကို ၄ လုံးတစ်စုစီထည့်ထားရမည်။ ပျိုးအိတ်စစုနှင့်တစ်စုကို စီထားသော ပျိုးအိတ်နှစ်လုံးစာခြားထား ကာ ပျိုးအိတ်များ အဟာရရှိနိုင်ရန်အတွက် သဲနန်းမြေကို အိတ်တဝက်အထိဖြည့်ထားပေးရမည်။ အပင်ငယ်များ အောင်မြင်မှုအားကောင်းရန်အတွက် နေဒဏ် မိုးဒဏ် ကာကွယ်ရန်အတွက် အမြင့် ၆ ပေရှိသော အမိုးအကာကို မိုးထားပေးရမည်။ ၄င်းအမိုးကိုနေ့အချိန်တွင်ဖွင့်ထားပြီး ညချိန်တွင် ပြန်ဖုံးပေးရမည်။ ပျိုးဥယျဉ်ရှိအပင်ငယ်များ အတွက် ရေကိုပုံမုန်မနက်ပိုင်းနှင့် ညနေ ၅ နာရီမှ ၆း၃ဝ နာရီကြားတွင်ရေလောင်းပေးရမည်။ ပျိုးဥယျဉ်ရှိအပင်ငယ်များ ရန်အတွက် ငှက်ပျောပင်စည်ကို နှစ်ခြမ်းခွဲပြီးပျိုးဘောင်ဘေးတွင်ကာထားပေးရမည်။ အပင်ငယ်များ၏ရေသောက် မြစ် ရှည်ထွက်ပါက အစာစုပ်ယူအားကောင်းစေသောကြောင့် အပင်ဆက်ပြီးကြီးထွားစေနိုင်သည်။ ပျိုးပင်ငယ်ကို ၁ နှစ်မှ ၂ နှစ်သားအထိ ရင့်ကျက်ပြီးသန်မာသောအ ပင်ငယ်ဖြစ်လာပါက အဟာရရှိသောသဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိုက်ကွင်းသို့ ရွေ့စိုက်ပါက ကြီးထွားမှုအားကောင်းလာမည်။

March 07, 2025

Setting up a vegetable garden

Selection of land

The selection of a site is very important for setting up a vegetable garden. The geographical position should be such that it gets good sunlight in the morning. There should be ample water resources. There should be ample water during the rainy season and water in the summer. There should be windbreaks on the windy side to protect the young plants from damage.

About soil

The humus or organic layer is a layer that is beneficial for living things and young plants. The topsoil layer can be up to a foot thick, depending on the soil. This layer is 45 percent carbon, 42 percent oxygen, and 7 percent hydrogen. Sandy soil provides air holes for plant roots. The subsoil layer is the layer that stores water even though the soil is not fertile. The water and air below the ground contribute up to 60 percent to the growth of plants.

Seed collection

To grow plants, seeds can be found and planted from the mother tree in the area. If seeds are found from the mother tree in the forest, they can be recorded with a GPS device to get a location marker so that they can be collected again from the plant. The date and time of collection of seeds, the name of the plant, and the name of the person who collected the seeds can be recorded. Seeds can be collected from the mother tree in the forest and planted. In addition, young plants can be taken from the mother tree in the forest and planted in seedling bags.

Preparing the planting bed

If the soil is uneven, the planting bed must be prepared in accordance with the contour lines to ensure that the soil retains water. In the nursery garden, the planting frame should be made according to the contour line to prevent waterlogging and erosion. The planting frame should be prepared so that one person can walk freely between the planting frames and a small cart can be moved. If the land is sloping, the soil between the planting frames should be prepared to the original mother soil and dug up on the higher side and the planting frame should be made.

Seed germination

For fast germination of hard seeds, you can help people. If the hard seeds are large, you can erode the outer layer of the seed near the shoulder of the root to germinate.

Soak the seeds in cold water for 30 minutes to an hour. Soak the seeds in a mixture of 3 parts hot water and 2 parts cold water for 6 hours to stimulate germination. Other seeds can be germinated quickly in the same way as above.

To germinate seeds using fire heat, dig a hole two inches deep in the ground and spread a layer of fine sand. Then place the hard seeds, cover them with 2 centimeters of fine sand, and put about 3 inches of straw on top. When lighting a fire, the heat of the fire will heat the seeds through the sand and help the seeds germinate quickly.

Preparing a seedbed for germination

When preparing a seedbed for germination, a seedbed is made so that it can be reached from one side to make it easier to care for young plants. When making a seedbed, take the soil in accordance with the original soil and place a small frame with soil on each side of the frame.

A layer of sandy soil should be placed inside the seedbed.

Sow the seeds on the sandy soil and cover the seeds with sand powder and natural compost.

If the seeds are very small, you can mix the seeds with sand. In order to ensure good germination in the seedbed, the seedbed is covered with a black screen to protect it from the sun, rain and wind. If the seedlings grow more than 2 inches in the seedbed, cover them in the morning and open them at night.

Planting bags

To plant a seedling bag, sift the topsoil and add it to the seedling bag. If the seedlings are more than 4 inches tall from the seedling tray, move the seedlings to the seedling bag and continue to care for them in the nursery.

Caring for seedling bags in the seedling bag

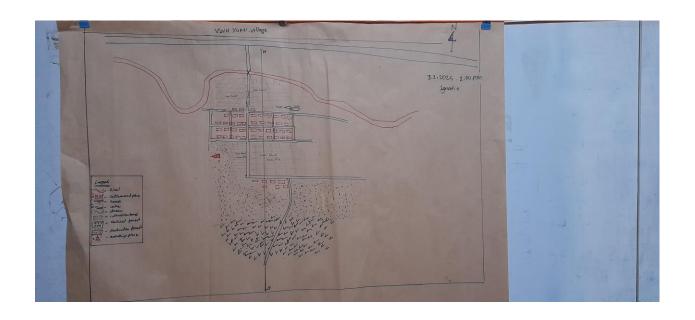
It is necessary to put the seedlings in the seedling bag and continue to care for them in the nursery. When making the frame for arranging the seedling bags, a small frame should be made on each side of the frame according to the mother soil. In the seedling box, a layer of sandy soil should be added to strengthen the roots of the seedlings and 4 seedlings should be placed in each group. Two seedlings should be separated from each other, and the sandy soil should be filled halfway to provide nutrients for the seedlings. For the success of the seedlings, a 6-foot high canopy should be erected to protect them from the sun and rain. The roof should be opened during the day and closed at night. Water the seedlings in the nursery garden between 5:00 AM and 6:30 PM. To improve water retention, split the banana stem in half and place it next to the seedling frame. If the saplings grow long, it will absorb nutrients better, so the plant can continue to grow. When the seedlings are 1 to 2 years old, the saplings should be cut off to make them mature and strong. When the seedlings become mature, they can be transplanted to a nutrient-rich environment for better growth./.

Sering and Transet cutting

VSNH XVAN VILLAGE

Toping any calment in asses Softward from Calment and place Transet Tra

March 3, 2025. Vĩnh xuân Map-Diagram – Transect Cutting

Feb 28, 2025. Mapping Lessons Learned

မြေပုံရေးဆွဲရာတွင် စာရွက်၏အပေါ်ဘက်ကို မြေပုံ၏မြောက်ဘက်အညွှန်းပြပြီးရေးဆွဲရသည်။ မြေပုံသည် ဒေသတစ်ခုအတွင်းတွင် နေရောင်ချဉ်ရရှိမှုနှင့် မိုးရေရရှိနိုင်မှုရှိမှသာ အပင်များပေါက်ရောက် နိုင်ခြင်းနှင့် တိရစ္ဆာန်အကောင်းများအသက်ရှင်နေထိုင်နိုင်ပြီး ပတ်ဝန်းကျင်ကို အချင်းချင်းအပြန်အလှန် အကျိုးနိုင်သည်။ ရေတိုက်စားခြင်းနှင့် ဓါတုဆေးများအလွန်အကြုံအသုံးပြုခြင်းသည်။ အပေါယံမြေဆီ သွာကို ပျက်စီးစေသည်။ တိကျသောတည်နေရာများကိုပြသနိုင်ရန်အတွက် GPS စက်ကို အသုံးပြုပြီး မြေပုံကိုရေးဆွဲရန်လိုအပ်သည်။ မြေပုံရေးဆွဲရာတွင် နယ်နိမိတ်များနှင့် အချိုးပြစကေးများလွဲမှားမှုမရှိ ရန်အလွန်အရေးကြီးသည်။ ရေးဆွဲထားသောမြေပုံတွင် နယ်နိမိတ်နှင့် စကေးများလွဲမှားမှုများဖြစ်နေပါ က ပြန်လှည်ပြင်ဆင်ရန် ခက်ခဲလှသည်။ မြေပုံတွင် ကွန်တိုလိုင်းများပါဝင်ထည်းသွင်းရေးဆွဲခြင်းအားဖြင့် မြေပုံဖတ်သူများအတွက် မြေပုံတွင်ပါဝင်သောမြေအနိမ့်အမြင့်၊ တောင်စောင်းများနှင့်ပင်လယ်ရေမျက်နာ ပြင်အမြင့်ကို အလွယ်တကူသိရှိနိုင်သည်။ မြေနှစ်ခုအကြား နယ်နိမိတ်ရေးဆွဲရာတွင် အစွန်အဖျားနှင့် တောင့်များတွင်ရှိသော အရေးကြီးသောအချက်အလက်များမကျန်ရန်အတွက် သေချစွာရေးဆွဲထားရန် လိုအပ်သည်။

မြေပုံရေးဆွဲသူများသည် မြေပုံဖတ်သူများအလွယ်တကူလေ့လာသိရှိနိုင်ရန်အတွက် Land scape transect ခေါ် မြေပုံကို ကန့်လန့်ဖြတ်ပိုင်းဖြတ်လေ့လာမှတ်တမ်းတင်ခြင်းအခန်းသည်အလွန်အရေးကြီး သည်။ Land scape transect အပိုင်းထဲတွင် ပါဝင်ထည့်သွင်းရမည့် အရာများမှာ ပင်လယ်ရေမျက်နာ ပြင်အမြင့်၊ မြေညီညာမှုနှင့် တောင်စောင်းများ၊ မြေဆီလွာအမျိုးအစားနှင့် အရောင်အဆင်း၊ ပေါက် ရောက်ဖြစ်ထွန်းနေသောအပင်များ၊ စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းသောဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ မှီတင်နေထိုင်သော တိရစ္ဆာန်များ၊ လည်းကောင်းဒေသကို စီမံထိန်းသိမ်းသောသူနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေရသောအခက်အခဲများ တို့ကို ထည့်သွင်းဖေါ်ပြပေးပါက မြေပုံဖတ်သူများအတွက် အလွယ်တကူလေ့လာဖတ်ရှုနိုင် သည်။

Mapping

When drawing a map, the top of the paper is drawn with the north direction of the map.

A map is drawn with the sun and rain in the area, so that plants can grow and animals can live in harmony with each other. Water erosion and excessive use of chemicals destroy the topsoil. It is necessary to use a GPS device to draw a map to show precise locations. It is very important to make sure that the boundaries and scales are correct. If the boundaries and scales are incorrect, it is difficult to correct the map. By including contour lines in the map, the map reader can easily identify the elevations, slopes, and sea levels of the map. When drawing a boundary between two lands, it is necessary to draw it carefully so that important information is not lost on the edges and corners.

The landscape transect section is very important for mapmakers to easily understand the map. The landscape transect section should include information such as sea level, terrain and slopes, soil type and color, plants growing, vegetables growing, animals living in the area, and the difficulties faced by those who manage the area. This will make it easier for map readers to understand.

Feb 28, 2025. Community based Co-Governance of natural resource, land in achieving in community in livelihood sovereignty.

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည် မိမိတို့၏ ယျဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာအတိုင်း ဒေသအတွင်းရှိ သစ်တော၊ မြေယာ၊သယံဇတအရင်းအမြစ်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင်အသုံးပြုသောမျိုးစေ့များကို ကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲကြသည်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် မျိုးစေ့များကို အပြန်အလှန်ဖလှယ်ယူစိုက်ပျိုးခြင်း၊ လုပ်အားများအပြန်အလှန်ကူညီခြင်းစသည့်ရိုးရာဓလေ့များရှိသည်။ ဒေသအတွင်းရှိ သစ်တော၊ မြေယာ၊ သယံဧတအရင်းအမြစ်များကို ရေရည်တွင် အသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် လုံခြံစိတ်ချစွာ နောက်မျိုးဆက်သစ်ကို လက်ဆင့်ကမ်းနိုင်ရန်ရည်ရွယ်ပြီး ပျက်စီးမှုမရှိအောင် စနှစ်တကျစီမံခန့်ခွဲပြီးအသုံးပြုကြသည်။ ဒေသအတွင်းရှိ မတူညီသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏လူမျိုးစုအလိုက် သစ်တော၊ မြေယာနှင့် သယံဧတအရင်းအမြစ်များ ရိုးရာဓလေ့စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အချင်းချင်းအသိအမှတ်ပြု လေးစားလိုက်နာကြသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏ ရိုးရာဓလေ့နှင့် ယျဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာအတိုင်း ဒေသအတွင်းရှိ သစ်တော၊ မြေယာ၊ သယံဧတအရင်းအမြစ်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင်အသုံးပြုသောမျိုးစေ့များကို ကိုယ်တိုင်စီမံခန့်ခွဲနေသော်လည်း ပြင်ပ၏သွင်းအားစုအမျိုးမျိုး များနှင့် နိုင်ငံတော်၏ဥပဒေများမိမိတို့အပေါ် လွမ်းမိုးလာနေသည်ကို စိုးရင်မှုရှိနေကြသည်။ ဌာနေတိုင်း ရင်းသားများသည် မိမိတို့ပိုင်ဆိုင်သော သစ်တော၊ မြေယာ၊ သယံဧတအရင်းအမြစ်များနှင့် စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းတွင်အသုံးပြုသောမျိုးစေ့များလုံခြုံမှုရှိရန်နှင့် ရေရည်တွင်အသုံးပြုနိုင်ရန် စုပေါင်းထိန်းသိမ်း ရင်းလုပ်ငန်းကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြသည်။

Feb 28, 2025.

Community based Co-Governance of natural resource, land in achieving in community in livelihood sovereignty.

Indigenous peoples manage their forests, land, natural resources and seeds used in agriculture according to their own cultural traditions. In agriculture, there are traditional practices such as mutual exchange of seeds and mutual assistance in labor. The forests, land, and natural resources in the region are managed and used in a way that is not harmful to the environment and to ensure that they can be used for drinking water and safely passed on to the next generation. Different indigenous peoples in the region recognize and respect each other's traditional rules and regulations regarding forests, land, and natural resources according to their own ethnic groups. Indigenous peoples manage their forests, land, and natural resources in accordance with their own cultural traditions and traditions. Although they manage their own resources and agricultural seeds, they are concerned that various external forces and state laws are increasingly imposing themselves on them. Indigenous peoples work together to collectively conserve their forests, land, resources, and agricultural seeds to ensure their security and use in the water supply.